

Pieter Oosterveld, directeur van de NAK

‘Alles moet kloppen’

De Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK) in Emmeloord bestaat dit jaar 75 jaar. Een goede reden om tien vragen te stellen over de ontwikkelingen in het keuren van pootgoed en zaaizaden aan algemeen directeur Pieter Oosterveld.

Door: Eric de Lijster
Fotografie: Ellen Meinen

1 GEFELICITEERD MET UW JUBILEUM. HOE OVERZIET U 75 JAAR NAK?

„De NAK is in 1932 ontstaan uit een goede samenwerking tussen de boerenpraktijk en het ministerie van Landbouw. In die tijd vonden zij al dat het keuren van uitgangsmateriaal landelijk moest worden aangepakt. Een grote stap voor die tijd, in een periode zonder email en beperkt telefoonverkeer. De keuring is in de loop der jaren meegegroeid in de ontwikkeling van de sector. Zo zijn het keuren op kwaliteit, per partij en de laboratoriumtests erbij gekomen. Een ding is niet veranderd: het bedrijfsleven is nog steeds betrokken bij het keuringsbeleid. Hierdoor heeft de NAK een gigantisch draagvlak en dat is uniek.”

2 HOE GAAT HET JUBILEUM WORDEN GEVIERD?

„In mei komt er vanzelfsprekend een officiële viering met alle betrokkenen uit de sector. In oktober willen wij de telers en handelaren uitnodigen voor een open dag op ons laboratorium in Emmeloord. Dan is het hoogseizoen en zijn daar 220 vaste en 220 tijdelijke medewerkers aan het werk. De bezoekers krijgen zo een goede indruk welk werk er allemaal steekt achter de uitslagen die zij van ons ontvangen. Onze medewerkers zullen dat vol trots laten zien. Ook voor het personeel staat uiteraard nog een activiteit op het programma. Daarover overleggen wij met de personeelsvereniging.”

3 WELKE POSITIE HEEFT DE NAK IN HET AGRARISCHE LANDSCHAP?

„Wij zijn een efficiënte dienst. Zonder overheidsfondsen zijn wij niet of nauwelijks duurder in onze tarieven dan in 1978. Bovendien hebben wij amper verloop onder onze medewerkers. De deskundigheid blijft dus in de organisatie. Onze positie is sterk, ook in het buitenland. Omdat de keuringsdiensten in het buitenland veelal in handen zijn van de overheid, stellen zij uit het oogpunt van onafhankelijkheid wel af en toe de aanwezigheid van het bedrijfsleven in ons bestuur ter discussie. Statutair is het echter uitgesloten dat zij zich mogen bemoeien met de partijen en daar hebben wij nooit problemen over gehad. De aanwezigheid van het bedrijfsleven is juist belangrijk, want zo worden alle voorstellen aan alle kanten goed belicht. Bovendien keurt degene die betaalt ook zelf de investeringen goed.”

4 DE NAK WIL DE KEURINGSTARIEFEN AANPASSEN, ZODAT GROTE TELERS RELATIEF MINDER BETALEN DAN KLEINERE. HOE PAKT DAT UIT?

„Nou, wij stellen dit nieuwe stelsel een jaar uit. Dat heeft puur te maken met de organisatie. Het invoeren van de gegevens in het nieuwe

softwareprogramma dat de nieuwe tarieven moet doorrekenen, gaat niet op tijd lukken. Alles moet natuurlijk wel kloppen. Aan het principe dat de maker van de kosten deze ook meer moet gaan dragen, houden wij – zij het een jaartje later – wel vast. Grote bedrijven werken voor ons immers ook een stuk efficiënter dan een bezoek aan een teler met een halve hectare. Al is de aanpassing die wij dit jaar in petto hadden, daarin overigens een kleine stap.”

5 HET PLAN OM KEURMEESTERS MEER TE LATEN ROULEREN OVER DE BEDRIJVEN HEEFT TOT VEEL WEERSTAND GELEID ONDER DE TELERS.

„De discussie loopt nog steeds. Wij zijn ook met onze keurmeesters in gesprek, want zij stellen natuurlijk ook vragen. Ook de invulling van hun werk verandert er door. Maar keurmeesters moeten niet te veel binding krijgen met de klant. De kwaliteit en onafhankelijkheid van de keuring moeten zijn gewaarborgd. Daar worden wij ook op gecontroleerd en geaccrediteerd, zeker nu wij ook de exportinspecties gaan overnemen van de Plantenziektenkundige Dienst. Ik realiseer me dat het voor telers vervelend kan zijn om een andere keurmeester te krijgen, maar het is niet anders.”

6 POOTGOEDTELERS WORDEN PROFESSIONELER. KUNNEN ZIJ ZELF DE PARTIJEN NIET KEUREN?

„Keurmeesters zullen altijd bedrijven bezoeken, alleen in welke mate en met welke taken is de vraag. Europese regels schrijven voor dat de NAK altijd het pootgoed keurt, maar niet hoe en waar. De kennis bij pootgoedtelers wordt steeds groter, dus de discussie over zelf keuren gaan wij niet uit de weg. Al moet zo'n systeem niet duurder zijn dan dat de NAK het nu alleen doet. Eerder natuurlijk goedkoper. Anders schiet het zijn doel voorbij. Ook moet elke verandering passen binnen de wettelijke kaders.”

7 DE NAK NEEMT PER 1 SEPTEMBER DE EXPORTINSPECTIES VAN ZAAZAAD EN POOTGOED VAN DE PD OVER. DIT IS AL EEN KEER UITGESTELD. GAAT HET NU DOOR?

„Daar ga ik wel vanuit, al hebben wij eind maart nog een stevige discussie gehad op het ministerie. Het gaat daarbij om de kwaliteit en onafhankelijkheid van het onderzoek, waarop wij ons organisatorisch aan moeten passen. Daarvoor hebben wij vorig jaar onze buitendienst gereorganiseerd, waarbij een helder onderscheid is gemaakt tussen het werk voor de NAK of NAK Agro. Discussiepunt was en is

dat keurmeesters van de NAK geen inspecties voor voedselveiligheid mogen doen voor NAK Agro. Om onze medewerkers efficiënt in te zetten, kan je hen wel inspecties laten doen op bedrijven waar zij niet als keurmeester actief zijn. Ik weet bijna zeker dat wij hier met het ministerie uitkomen.”

8 WAT BETEKENEN DEZE EXTRA TAKEN VOOR DE ORGANISATIE NAK?

„NAK en NAK Agro hebben samen een omzet van achttien miljoen euro. De uitbreiding van de taken, goed voor één tot anderhalf miljoen euro extra omzet, geeft de NAK meer body. Bovendien krijgen wij vijf zware controletaken erbij die vanuit onze principiële doelstelling zwaar wegen. Dat is voor een organisatie die de laatste jaren is gekrompen een heel waardevolle aanvulling.”

9 HOE ZIET U DE TOEKOMST VAN NAK AGRO, DE COMMERCIELE TAK, IN RELATIE TOT DE NAK?

„Wij hebben onze gehele organisatie kort geleden nog eens tegen het licht gehouden en geconstateerd dat NAK en NAK Agro elkaar goed blijven aanvullen. Weliswaar zijn de taken voor de buitendienst gedwongen iets uit elkaar getrokken, maar in het laboratorium en de binnendienst vindt veel synergie met elkaars activiteiten plaats die de totale kosten flink drukken. Dat is heel belangrijk, anders waren de tarieven van de NAK fors hoger geweest. Met NAK Agro willen wij een nieuwe impuls geven aan onze marketing om nog meer werk binnen te krijgen. Daarbij blijft onze focus op de plantaardige sector liggen. Ook staan wij altijd open voor samenwerking met andere ketenpartijen.”

10 BACTERIEZIEK EN Y-VIRUS ZIJN GROEIENDE PROBLEEM IN DE POOTGOEDTEELT. WAT VERWACHT U VOOR DIT JAAR?

„Dat valt moeilijk te zeggen, want de graad van de besmetting kan per jaar sterk wisselen. Maar het is duidelijk minder goed dan twintig jaar geleden. Het vervelende is dat zwartbenigheid en stengelnatrot lang niet altijd waar te nemen zijn in het veld. Wij snakken naar een methode die deze selectie kan maken. Tot die tijd blijft bacterieziek risico's geven in de teelt en handel. Bij het Y-virus gaan wij de indeling in rooigroepen loskoppelen van de rassenlijst. Wij gaan ons baseren op het werkelijke percentage besmette partijen uit onze nacontrole, zodat de resistentie van een ras wordt bepaald op cijfers uit de directe praktijk. Hoe dit gaat uitpakken in vergelijking met de rassenlijst is uiteraard de vraag, maar ik verwacht wel dat enkele rassen qua resultaten sterk afwijken.”

